

Onnellisuuden kaava

Uudenkaupungin Apoli-ohjelma
työkortit vuosille 2025-2028

Uusikaupunki
Kaupunkisuunnittelu
Hallinto- ja elinvoimapaalvelut

Käsittely:

14.11.2024 Kaupunkisuunnittelujaosto § 52

2.12.2024 Kaupunginhallitus § 301

9.12.2024 Kaupunginvaltuusto § 68 (tiedoksi)

Apoli 2020-2024

Pohjatyö

- Perusosa kompassineen
- Teemaosuuden ensimmäinen versio
- Tulevaisuustyön ensi askelia

Apoli 2025-2028

Teematyötä jalostettu

- Työkortit
- Rakennetun ympäristön investointien teemoittelu
- Tulokortin luonnos - mittaamisen kehittäminen
- Tulevaisuustyö kohti visiota ja systemaattisempaa ohjelmatyötä
- Suuret linjat
- Suunnittelupainotteista - teema- ja aluesuunnitelmat

4

Kohti systemaattisempaa toimenpide- ja mittaustyötä

- Tulokorttityötä jalostetaan
- Visiot täsmentyvät
- Toimenpiteet ja investoinnit ovat yhä paremmin johdettuja strategiasta ja visiosta

Apoli 2029-2032

8

Apoli 2033-2036

Ohjelmatyön konkretisoituminen

- Visiot täsmentyvät edelleen
- Toimenpiteet ja investoinnit toteuttavat strategiaa ja täsmentynyttä visiota

12

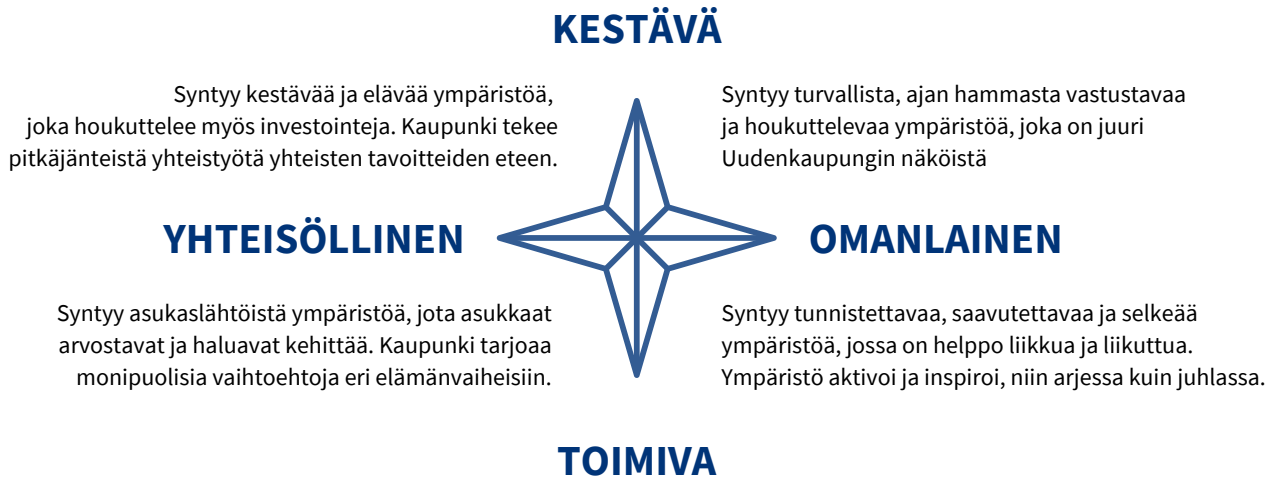
Apoli 2037-2040

15 vuoden virstanpylväs osuu tälle kaudelle

- Uusien päämäärien kirkastaminen
- Ohjelmatyön tulosten laajempi arviointi

Onnellisuuden kaava

Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman näkökulma on rakennetussa ympäristössä, siinä arjen ympäristössä missä mm. käymme töissä, vietämme vapaa-aikaamme, kohotamme kuntoamme ja perheen pienimpien lapsuusmuistot syntyvät. Arkkitehtuuripoliittikka koskettaa niitä päätöksiä, joita teemme kokonaisympäristömme ja sen rakennusten suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpidossa. Ohjelma nivoutuu myös kaupungin strategiaan ja muihin tulevaisuuden suunnitelmiin. Kiteytettynä ohjelma sisältää rakennetun ympäristön laatutavoitteita ja konkreettisia toimenpiteitä, joilla haluttu laatu saavutetaan. Uudenkaupungin arkkitehtuuripoliittisen ohjelman, eli apolin keskiössä on apoli-kompassi.

Uudenkaupungin arkkitehtuuripoliittiseen ohjelmaan kuuluu säännöllisin väliajoin - kerran valtuustokaudessa päivitettävä toimenpideoisuus. Malliin on päädytty jotta apolityö pysyisi luontevana ja ohjaavana osana kaupungin kehittämistä ja arjen työskentelyä. Tässä esiteltävät työkortit edustavat toimenpideoisuuden ensimmäistä päivitystä. Päivitystä on laadittu osana kaupunkisuunnittelujaoston työskentelyä. Vuoden 2024 aikana, on keskitytty erityisesti toimenpideoisuuden teemoittelun kehittämiseen. Aiemmat kymmenen melko eri mittakaavaista kärkiteemaa on nyt yhdistetty viideksi kokonaisuudeksi.

ELOISA

Eloisa Uusikaupunki rakentuu toimivien palvelujen, turvallisten asuin ympäristöjen ja elinkeino-elämän kestävä kasvun varaan. Tavoitteena luoda yhteisöllinen ja toimiva elinympäristö, jossa arjen asiointi, vapaa-aika ja hyvinvointi ovat helposti saavutettavissa kaikille asukkaille.

KOTOISA

Kotoisa Uusikaupunki on lämmin ja turvallinen kaupunki, jossa yhteisöllisyys, monipuoliset asuin vaihtoehdot ja maaseudun elinvoimaisuus tukevat sujuvaa arkea eri elämäntilanteissa. Kotoisa kaupunki tarjoaa sekä pikkukaupungin aktiivisuutta että maaseudun rauhaa.

SAAVUTETTAVA

Saavutettava Uusikaupunki tukee kestävä liikkumista ja sujuvaa saavutettavuutta, jotta asukkaat ja vierailijat voivat liikkua vaivattomasti ja turvallisesti kaupungin eri alueilla. Yhteyksiä kehittämällä varmistetaan myös kaupungin elinkeinoelämän tarpeet ja tuetaan kestävä kasvua.

LUMOAVA

Lumoava Uusikaupunki nivoo luonnon, viheralueet ja vesistöt osaksi terveellistä arkea. Lumoava kaupunki edistää luonnon monimuotoisuutta ja kestävä kaupunkisuunnittelua mm. eheiden ekologisten verkostojen avulla.

JUUREVA

Juureva Uusikaupunki vaalii rikasta kulttuuriperintöä ja paikallishistoriaa, jossa eri aikakausien rakennukset, puutalokorttelit, kylämiljööt ja merelliset ympäristöt luovat kaupungille ainutlaatuisen paikan hengen ja vahvan identiteetin.

Teemoille yhteistä

ELOISA

KOTOISA

SAAVUTETTAVA

LUMOAVA

JUUREVA

Yhteisöllisyyden ja osallistamisen korostaminen

Kaikki teemat painottavat asukkaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyden vahvistamista. Eloisa-teema keskittyy kehittämään elinvoimaisia keskittyimiä, joissa asukkaat ja vierailijat kohtaavat ja osallistuvat aktiivisesti kaupungin toimintaan. Vastaavasti Juureva-teema tuo esiin paikallisen identiteetin ja kulttuuriperinnön vaalimisen, mikä vahvistaa yhteisöllisyyttä historiallisten arvojen ympärillä.

Kestävä kehitys ja ilmaston huomioiminen

Lumoava-teema painottaa kaupungin luonnon monimuotoisuuden ja viheralueiden merkitystä osana kaupunkirakennetta, mutta kestävä kehitys on keskeinen periaate myös Saavutettava-teemassa, jossa edistetään kestävästä liikkumisesta ja vähäpäästöisiä ratkaisuja. Kestävyys on läpileikkaava arvo kaikissa toimenpiteissä, erityisesti kaupunkisuunnittelussa ja infrastruktuuriratkaisuissa.

Monipuolisten palvelujen ja toimivan infrastruktuurin tarjoaminen

Jokaisessa teemassa korostetaan palvelujen ja infrastruktuurin kehittämistä vastaamaan asukkaiden arjen tarpeita. Kotoisa-teema tuo esille monipuoliset asumisvaihtoehdot ja palvelut, jotka tukevat asukkaiden elinkaarta, kun taas Saavutettava-teema painottaa liikenteen ja saavutettavuuden parantamista koko kaupungin alueella.

Vetovoimaisuuden ja elinvoiman vahvistaminen

Kaikkien teemojen yhteisenä tavoitteena on Uudenkaupungin vetovoiman lisääminen niin nykyisille asukkaille, yrittäjille kuin uusille tulijoillekin. Eloisa-teemassa keskitytään elinvoimaisiin keskittyimiin, jotka houkuttelevat ihmisiä ja yrityksiä, ja Lumoava-teemassa nostetaan esiin luonnon vetovoimatekijät osana matkailua ja virkistystä.

Paikallisuuden ja identiteetin vahvistaminen

Paikallisen identiteetin ja kulttuurin vaaliminen on keskeinen osa kaikkia teemoja. Juureva-teema painottaa erityisesti paikallisen kulttuuriperinnön säilyttämistä ja näkyväksi tekemistä, mutta myös Eloisa- ja Kotoisa-teemat tukevat paikallisten arvojen esille tuomista osana kaupungin elinvoimaisuuden ja vetovoiman kehittämistä.

Uusikaupunki 15 vuoden kuluttua

15 vuoden kuluttua Uusikaupunki on onnistunut luomaan **monipuolisia ja viihtyisiä asuinalueita**, jotka tukevat kestäväää elämisen laatua ja mukautuvat erilaisiin elämäntilanteisiin. Täydennys- ja korjausrakentamisen avulla nykyisiä asuinalueita on vahvistettu vastaamaan paremmin ilmastonmuutoksen ja yhteiskunnallisten muutosten tarpeisiin. Kaupunki tarjoaa asuinympäristöjä, jotka houkuttelevat uusia asukkaita ja tukevat nykyisten asukkaiden hyvinvointia ja arjen sujuvuutta. Lisäksi harvaan asutuille alueille on tehty **habitability-kartoitukset**, joissa on kartoitettu näiden alueiden elinvoimaisuutta ja potentiaalia kestäväen kehityksen näkökulmasta. Kartoitusten tulokset ovat johtaneet toimenpiteisiin, jotka parantavat maaseutualueiden infrastruktuuria, energiaratkaisuja ja paikallisten palveluiden saavutettavuutta, tehden näistä alueista vetovoimaisia myös uusille asukkaille ja matkailijoille.

Kaupunki on myös järjestänyt **uudenlaiset korjaus- ja täydennysrakentamisen asumismessut**, jotka esittelevät kestäviä ja innovatiivisia ratkaisuja mm. vanhojen talojen modernisoimiseksi. Messut ovat olleet merkittävä hanke kaupungin kehityksessä ja tarjonnut esimerkin siitä, kuinka kestävät ja energiatehokkaat ratkaisut voivat eheyttää kaupunkikuvaa eli sopia yhteen eri ajallisten kerrostumien kanssa. Messujen yhteydessä Uusikaupunki käynnisti **innovatiivisen asukasrekrytointikampanjan**, joka on suunnattu erityisesti uusille asukkaille, jotka arvostavat Uudenkaupungin yhdistelmää historiallisesta charmista ja modernista kestävydestä.

Kaupunki on **saavuttanut kestäväen liikennejärjestelmän**, jossa pyöräily- ja kävelyverkot ovat kattavia ja turvallisia. Joukkoliikenne on toimiva ja palveluliikenne on parantanut saavutettavuutta erityisesti harvemmin asutuilla alueilla. Viisi vuotta sitten aloitettu **henkilöjuna liikenne** yhdistää Uudenkaupungin valtakunnallisiin yhteyksiin, mikä vahvistaa kaupungin kytkeytymistä muuhun Suomeen. Digitaalisten liikkumispalveluiden ansiosta arjen matkakäytöt ovat joustavia ja ympäristöystävällisiä. Uusikaupunkilaiset liikkuvat yhä enemmän **omin voimin ja kestävästi**.

Kokonaisuutena Uusikaupunki on **dynaaminen ja houkutteleva kaupunki**. Olemassa olevia kohtaamispaikkoja on vähän kerrassaan uudistettu ja ne ovat vahvistuneet luonnollisiksi paikoiksi, joissa ihmiset viettävät aikaa, tekevät ostoksia ja osallistuvat paikallisiin tapahtumiin. **Monitoimijatalo Wintteri** on lunastanut paikkansa koko kaupungin kohtaamispaikkana ja monipuolisena tapahtumakeskuksena. Wintterin ympäristön kampusalue liikunta- ja kulttuuripalveluineen tukee elinikäistä oppimista. Paikallinen elinkeinoelämä kukoistaa pienyritysten, palveluiden, kahviloiden ja kestävien elämysten ympärillä. Kaupungin eloisuus näkyy myös siinä, että ihmiset kokevat kaupunkitilat turvallisin ja viihtyisinä ympäri vuoden, mikä tekee Uudestakaupungista paikan, johon tullaan sekä asumaan että viettämään aikaa. **Palveluyritysten rinnalla kaupungin suurimmat teollisuusyritykset ja satama ovat nousseet kestäväen kasvun uralle**, mikä on vahvistanut Uudenkaupungin asemaa tärkeänä teollisuuden ja logistiikan keskuksena. Uusikaupunki on onnistunut vahvistamaan paikallistalouttaan. Kaupunki on tukenut yrittäjyyttä luomalla **puitteet kestäväälle liiketoiminnalle ja kiertotaloudelle**, mikä on vahvistanut paikallista elinvoimaa ja houkuttellut uusia yrityksiä. Innovatiiviset hankkeet, kuten resurssiviisaat hankinnat ja energiatehokkaat ratkaisut, ovat tarjonneet yrityksille uusia mahdollisuuksia ja tehneet kaupungista houkuttelevan ympäristön kestäväälle yritystoiminnalle.

15 vuoden kuluttua Uusikaupunki on kaupunki, joka yhdistää menneisyyden ja tulevaisuuden kestäväällä tavalla. Kaupungin historiallinen **Empire-keskusta on ehdolla UNESCO:n maailmanperintökohteeksi** ja samalla kaupungin historiaa, asumista ja luonnon ympäristöä kestävästi yhdistävä **Puutarhakaupunki-keskusta** on saavuttanut kansallisen kaupunkipuiston statuksen, mikä vahvistaa sen ainutlaatuista asemaa kulttuuriperinnön vaalijana. Tämä tuo kaupungille kansainvälistä tunnustusta ja vahvistaa sen paikallista ja kansallista arvostusta. Historialliset rakennukset ja miljöö ovat kunnostettuja, ja ne ovat olennainen osa kaupungin identiteettiä sekä vetovoimaa niin matkailijoille kuin asukkaille.

15 vuoden kuluttua Uusikaupunki on myös **vastannut tehokkaasti suuriin haasteisiin**. Kaupungin kehitys on perustunut vahvasti resilienssiin, eli kykyyn kestää ja sopeutua erilaisiin muutoksiin. Uusikaupunki on edistänyt **fiksua ja kestäviä ratkaisuja** esimerkiksi resurssiviisaisten hankintojen ja ympäristön ja etenkin **meren ja makeaveden tilaa** parantavien toimien kautta. Resurssien tehokas käyttö ja ympäristön suojeleminen ovat olleet keskiössä kaupungin kaikissa kehityshankkeissa, mikä on vähentänyt kaupungin ympäristökuormaa ja lisännyt sen ekologista kestävyttä. Varautuminen ja sopeutuminen ilmastonmuutoksen tuomiin muutoksiin on ollut osa jokapäiväistä suunnittelua, ja infrastruktuuria sekä kaupungin palveluita.

ELOISA

Eloisa Uusikaupunki rakentuu monipuolisen elinvoiman varaan, joka ulottuu koko kaupungin alueelle. Kaupungin elinvoimaisuus syntyy toimivista palveluista, turvallisista asuinympäristöistä, houkuttelevista keskittymistä ja elinkeinoelämän kasvumahdollisuuksista. Elinkeinoelämä, kulttuuri, julkiset tilat ja kestävä liikunnan ratkaisut nivoutuvat yhteen muodostaen elinympäristön, jossa arjen sujuvuus ja yhteisöllisyys tukevat asukkaiden hyvinvointia. Turvalliset ja viihtyisät kohtaamispaikat ja helposti saavutettavat palvelut mahdollistavat vaivattoman asioinnin, vapaa-ajan vieton ja aktiivisen osallisuuden.

Päätavoitteet

Viihtyisät ja turvalliset asiointi- ja kohtaamispaikat

- Kehitetään Uudenkaupungin keskustaa ja liitosalueiden keskuksia sekä palvelu- ja elämyskeskittymiä houkutteleviksi ja toimiviksi asiointi- ja kohtaamispaikoiksi asukkaille ja vierailijoille.

Yrittäjyyden ja toimeliaisuuden toimintaympäristöt

- Luodaan monipuoliset ja kestävät olosuhteet yrittäjyydelle ja muulle toimeliaisuudelle, tuetaan paikallisuutta sekä houkuttelevaa laadukkailla toimintaympäristöillä uusia toimijoita, yrityksiä ja investointeja kaupunkiin.

Työkalupakki

01 Kaavoitus ja maanhankinta:

Suunnitelmallinen ja joustava kaavoitus ja strateginen maanhankinta varmistavat, että kaupungin eri alueet ja teemat tukevat toisiaan.

02 Infrastruktuurin kehittäminen:

Parannetaan kaupungin infraa ja logistiikkaratkaisuja, jotka tukevat sekä yritystoimintaa että asukkaiden arjen sujuvuutta, turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

03 Paikkälähtöinen, tietoperustainen ja osallistava suunnittelu:

Paikkatieto tarjoaa kattavan ja tietoon perustuvan lähtötiedon kehittämiseksi, mutta sen lisäksi tarvitaan asukasymmärrystä. Osallistetaan asukkaat ja paikalliset toimijat mukaan kehittämiseen, huomioidaan alueiden erityispiirteet ja eri käyttäjärühmien tarpeet.

Elinvoiman yleissuunnitelma – pehmeät ja kovat elinvoimatekijät

Kärkihankkeen tavoitteena on luoda kokonaisvaltainen elinvoiman yleissuunnitelma. Suunnitelma kattaa laaja-alaisesti elämys- ja palvelukeskittymien viihtyisyyden, turvallisuuden ja vetovoiman kehittämisen (pehmeät elinvoimatekijät), sekä vahvistaa teollisuuden ja biotalouden kestäviä toimintaympäristöjä (kovat elinvoimatekijät).

Yleissuunnitelma skaalautuu suurista linjauksista tarkempiin teema- ja aluesuunnitelmiin ja toimenpiteisiin. Teema- ja aluesuunnitelmat tarjoavat selkeän kehitysvision ja skaalautuvat kaupungin eri alueille. Ne luovat kestäviä lähtökohdat elinkeinojen kasvulle, kaupunkilaisten hyvinvoinnille ja matkailun houkuttelevuudelle. Suunnitelmat antavat mahdollisuuden ennakoita ja vastata tarpeisiin joustavasti.

Nämä suunnitelmat kytetään budjettiin ja aikatauluun, ja niitä toteutetaan vaiheittain, varmistaen samalla kaupungin resurssien tehokkaan käytön ja taloudellisen kestävyys.

Inspiraatio ja vaikutteet

Garden city -suuntaus
Pehmeä kaupunki - Soft city periaatteet
20 minuutin kaupunki
Gehlin ihmisten kaupunki ajattelu

Placemaking: Kokeilevat ratkaisut, kuten pop-up-tilat ja pilotit, tarjoavat näkymiä suunnitteluun, lisäävät joustavuutta ja tukevat pitkäjänteistä kehittämistä ja yhteisöllisyyttä.

Mittarit

Vetovoimaisuus: Keskustan ja alueellisten keskittymien kävijämäärät sekä kaupallisen ja teollisen toiminnan kasvu.

Elivoimaluku - Elävät kaupunkikeskustat

Infrastruktuurin käyttö: Teollisuusalueiden ja satamien käyttöaste sekä logistiikkaratkaisujen toimivuus. Sataman käyttöaste.

Teemaa ja kärkihanketta tukevat toimenpiteet

Keskusta-alueen kaupunkitilan käsikirja

- Laaditaan kaupunkitilan käsikirja keskusta-alueelle. Se ohjaa kaupunkitilan suunnittelua ja kehittämistä yhtenäiseksi, viihtyisäksi ja toimivaksi kokonaisuudeksi. Käsikirja tarjoaa selkeät suuntaviivat julkisten ja puolijulkisten tilojen, kuten katujen, viheralueiden, terrassien sekä muiden kaupunkitilojen, suunnitteluun ja toteutukseen. Se toimii työkaluna, joka sujuvoittaa kaupunkitilan suunnitteluprosessia ja tukee yhdenmukaisten päätösten tekemistä.

Julkisten alueiden ja paikkojen suunnittelussa otetaan huomioon monikäyttöisyys, vuodenaajat ja muunneltavuus

- Kehitetään monikäyttöisiä alueita, jotka palvelevat erilaisia käyttäjiä. Suunnittelussa huomioidaan alueiden houkuttelevuus, turvallisuus, eri vuodenaikojen olosuhteet sekä muunneltavuus erilaisiin käyttötarkoituksiin. Yhdistetään uusia aktiviteetteja jo olemassa oleviin keskittymiin sen sijaan, että luotaisiin kokonaan uusia paikkoja. Panostetaan keskittymien saavutettavuuteen ja reitteihin niiden välillä. Kehitetään keskittymiä paikallisten tarpeiden ja ympäristön ominaispiirteiden pohjalta.

Keskustelun ylläpitäminen kaupungin työntekijöiden, päättäjien ja toimijoiden kuten keskustan yrittäjien välillä

- Järjestetään säännöllisiä kohtaamisia ja keskusteluja eri osapuolien välille. Aluefoorumit, keskustelutilaisuudet ja vierailut ovat toimivia malleja, joita voidaan hyödyntää jatkossakin.

Kestävien toimintaympäristöjen luominen elinkeinoelämän tarpeisiin ja houkuttelemiseksi

- Laaditaan tiivis suunnitteluohje kestävien toimintaympäristöjen kehittämiseksi erilaisille elinkeinoille, kuten palveluille, matkailulle ja teollisuudelle. Huomioidaan toisaalta saman alan yritysten keskittymisestä syntyvät hyödyt ja toisaalta vahvistetaan monimuotoisia alueita, joissa eri toimialat ja toiminnot sekoittuvat ja kytkeytyvät muuhun kaupunkirakenteeseen. Tavoitteena on lisätä alueiden houkuttelevuutta elinkeinoelämän näkökulmasta.

Investointien painotukset

- Panostukset yrittäjyyden ja yritysten kasvun mahdollistavaan toimintaympäristöön
- Panostukset turvallisuuteen, parempaan toiminallisuuteen ja viihtyisyyteen julkisissa paikoissa
- Katuvalaistuksen uusiminen ja erilaiset kausivalaistukset sekä kohdevalaistukset
- Keskustan kaupallisen ja kulttuurisen ympäristön kehittäminen ja peruskorjaus sekä kytkeytyneisyys laajemmin

KOTOISA

Kotoisa Uusikaupunki on lämmin, turvallinen ja yhteisöllinen kaupunki, jossa asukkaat tuntevat kuuluvansa yhteisöön ja voivat elää sujuvaa arkea. Kaupungin asuinalueet tarjoavat monipuolisia vaihtoehtoja erilaisille asukkaille ja erilaisiin elämänvaiheisiin. Erityistä huomiota kiinnitetään asuinalueiden ominaispiirteiden vahvistamiseen, kyläkeskusten elinvoimaisuuteen, yhteisöllisyyteen ja ikääntyvien kotona asumisen tukemiseen. Kaupungissa voi nauttia niin pikkukaupungin mahdollistamasta aktiivisuudesta kuin maaseudun rauhasta.

Päätavoitteet

Asumisen elinkaari

- Elinkaariajattelun mukaisesti luodaan asumisen polkuja, joissa on vaihtoehtoja mm. lapsiperheille, yksinasujille ja ikääntyville asukkaille. Kaavoituksessa ja asuinalueiden kehittämisessä otetaan huomioon monipuoliset asumisvaihtoehdot, jotka tukevat eri ikäryhmiä ja elämäntilanteita.

Näkyväksi tekeminen / asuminen ja peruspalvelut

- Tavoitteena on luoda selkeä viesti siitä, miten eri alueet tukevat asukkaiden arkea. Asuinalueiden houkuttelevuutta parannetaan nostamalla esille niiden vahvuudet ja peruspalvelut markkinoinnissa.

Työkalupakki

01 Markkinoinnin tueksi

Kaupunkisuunnittelun ja paikkatiedon tietojen hyödyntäminen asukas- ja yritysmarkkinoinnin lähtötietona.

02 Kuntalaisten osallistaminen

Kuntalaisten osallistaminen omaa asuinalueetta koskevaan suunnitteluun

03 Monimuotoisuuden lisääminen

Tuetaan mm. kaavoituksella monimuotoista ja elävää kaupunkirakennetta, jossa työ, asuminen ja vapaa-aika limittyvät joustavasti. Toimintojen sekoittuminen tukee myös paikallista yrittäjyyttä ja parantaa arjen toimivuutta tarjoamalla palveluita lähellä kotia.

Alueiden vahvuuksien ja ominaispiirteiden kartoittaminen ja kehittämissuunnitelmat

Kärkihankkeen tavoitteena on luoda Uudenkaupungin eri asuinalueille ja liitosalueille kehittämissuunnitelmat, jotka huomioivat kunkin alueen vahvuudet ja erityispiirteet asumisen ja vapaa-ajan näkökulmasta. Suunnitelmissa hyödynnetään kaupunginosatyyppitystä sekä aluefoorumien tuloksia.

Suunnitelmissa painotetaan kestävästä kehitystä, tonttimarkkinoinnin tehostamista, tyhjen tilojen potentiaalini esiintuomista sekä järkevän täydennys- ja korjausrakentamisen mahdollisuuksia. Tarpeesta lähtevä täydennys- ja korjausrakentaminen on keskeisessä roolissa kaupungin asuntotarjonnan monipuolistamisessa.

Tavoitteena on säilyttää alueiden omaleimaisuus ja varmistaa, että mahdollinen uusi rakennuskanta mukautuu kunkin alueen erityispiirteisiin.

Inspiraatio ja vaikutteet

Garden city -suuntaus
Pehmeä kaupunki - Soft city periaatteet
20 minuutin kaupunki
Slow living

Habitability*-indikaattorit
*) Alunperin saaristoalueiden asuttavuuteen liittyvä mittaristo, joka sopii myös muualle harvaanasutuille seuduille. Asuttavuusanalyyssissä on yhteensä 40 indikaattoria.

Mittarit

- Rakennusten kunnostusaste ja käyttö, vuokra-asuntojen käyttöaste, rakennusvalvonnan tilastot: Korjausrakentamisen rakennuslupien määrä per vuosi /luvitetut neliömäärät
- Asuinalue-tilastot - vuosikatsaus (perhekoot, ikä, yksinasujien määrä jne.). Poikkeaminen varhainen huomioiminen - trendit.
- Sisäänmuuttaja ja poisuuttaja tilastot ja niiden laadullinen arviointi puolivuositain
- Palveluiden saavutettavuus: päiväkodit, peruskoulut, päivittäistavarakaupat, kirjastot (300 m ja 700 m etäisyydellä kyseisistä palveluista asuvat asukkaat (%))

KOTOISA

Teemaa ja kärkihanketta tukevat toimenpiteet

Osallistava ja paikkalähtöinen suunnittelu

- Suunnittelussa huomioidaan eri alueiden erityispiirteet ja identiteetti. Keskusta, asuinalueet ja kyläkeskukset kehittyvät paikallisten vahvuuksien ja omaleimaisuuden pohjalta. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi kulttuurihistoriallisesti arvokkaan arkkitehtuurin tai maisemien säilyttämistä tai alueen ominaispiirteiden vahvistamista. Osallistava suunnittelu tukee yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuutta, ja asukkaiden aktiivinen osallistuminen mahdollistaa yhteisöllisten paikkojen ja tapahtumien syntymisen. Paikkalähtöinen suunnittelu huomioi eri käyttäjäryhmät. Työkaluina käytetään esimerkiksi osallistavia kävelyitä, kyselyitä ja kuulemisia, joiden avulla kerätään paikallisten tarpeita ja toiveita.

Kestävän täydennysrakentamisen mahdollisuudet

- Kaupungin kehittämisessä keskitytään täydennysrakentamiseen nykyisten asuinalueiden ja kylärakenteiden sisällä, hyödyntäen esimerkiksi pihapiirejä ja tonttien jakamista. Laadukas täydennysrakentaminen tukee alueiden viihtyisyyttä ja toimivuutta ja samalla voidaan tasapainottaa asuntotarjontaa ja sosiaalista rakennetta, mikä ehkäisee negatiivista segregatiota ja tukee julkista taloutta pitkällä aikavälillä. Saaristo- ja rannikkoalueilla huomioidaan vesistöjen herkkyys maankäytön muutoksille, sillä valuma-alueiden rakentaminen ja päästöt kuormittavat vesiekosysteemiä ja heikentävät ekosysteemipalveluita.

Korjausrakentamisen tukeminen - tietojen ja taitojen jakaminen

- Vanhojen rakennusten korjausratkaisuja tuodaan esille esimerkkien avulla, ja kaupunki pyrkii antamaan ohjeita ja suosituksia myös siitä, miten uuden ja vanhan rakennuskannan yhdistäminen voi tapahtua harmonisesti. Puurakentaminen, kestävät ja energiatehokkaat ratkaisut tuodaan esiin yhtenä tärkeänä osana kaupungin rakennusstrategiaa.

Ilmasto- ja ympäristövaikutusten arviointi ja keinot kaavoissa ja rakennustapaohjeissa

- Viestitään aktiivisesti kaava- sekä rakentamisprosessien yhteydessä ilmasto- ja ympäristövaikutusten arviointikriteereistä. Nostetaan esille hyviä käytäntöjä ja kannustetaan rakentajia ottamaan huomioon eri näkökohtia ja vaihtoehtoja jo suunnitteluvaiheessa. Varautuminen ja sopeutuminen ilmastomuutoksen tuomiin haasteisiin ja sään ääri-ilmiöihin on huomioitava niin korjaus- kuin uusirakentamisessakin.

Investointien painotukset

- Tontteihin ja asuinalueisiin liittyvät panokset huomioiden alueiden erityispiirteet
- Panokset asuinalueiden sisäisten kohtaamispaikkojen parantamiseksi tai rakentamiseksi, esim. Tiiratorin torialue, Santtion kiekkokaukalo, Haimion sauna, Kaunisrannan polut
- Panokset arjen sujuvuutta tukeviin palveluihin kuten matonpesupaikat, koirapuistot...
- Panostukset lähiliikuntamahdollisuuksiin ja lähivirkistykseen kuten leikkipuistoihin ja saavutettavuuteen

Villit kortit

Korjaus- ja täydennysrakentamisen messut

- Uusi puutarhakaupunginosan osa Salmelle
- Täydennysrakentamisen yksittäiskohteet
- Korjausrakentaminen - kulttuurihistoriallisesti arvokkaissa kohteissa sekä asuinlähiössä ja kylissä
- Myyntinäyttely
- Rannikon pikkukaupungin lifestyle
- Wintteri ja muut olemassa olevat paikat messujen yleisnäyttelyiden alueena

SAAVUTETTAVA

Saavutettava-teema keskittyy Uudenkaupungin kestävästi liikkumisen ja saavutettavuuden edistämiseen. Tavoitteena on varmistaa, että niin asukkaat kuin vierailijat voivat liikkua sujuvasti ja ympäristöystävällisesti kaupungin eri alueiden välillä. Joukkoliikenteen kehittäminen, pyöräily- ja kävelyreittien parantaminen sekä esteettömyyden varmistaminen tukevat kaupungin kestävästi kasvua ja asukkaiden hyvinvointia. Lisäksi Kantatie 43:n ja satamayhteyksien kehittäminen ovat avainasemassa, sillä ne tukevat kaupungin teollisuuden ja logistiikan tarpeita. Vaikka henkilöjuna liikenteen aloitus ei ole vielä näköpiirissä, sen edistäminen on pitkän aikavälin tavoite.

Päätavoitteet

Kaupungin sisäisen liikenteen sujuvoittaminen

- Sujuvoittaminen tähtää tehokkaisiin ja turvallisiin liikkumiskäytäntöihin. Tavoitteena on yhdistää kaupungin eri alueet saumattomaksi ja turvalliseksi liikenneverkostoksi, joka palvelee sekä asukkaita että elinkeinoelämää. Tavoitteena on lisätä myös liikettä kuntalaisten arkeen tukemalla heitä eri tavoin valitsemaan kestävämpiä liikkumismuotoja.

Kaupungin saavutettavuuden ja logistiikan parantaminen

- Tavoitteena on parantaa kuljetus- ja logistiikkaratkaisuja erityisesti sataman ja pääliikenneväylien saavutettavuuden osalta sekä vahvistaa kaupungin kytkeyttä kansallisiin ja kansainvälisiin liikenneverkkoihin. Lisäksi pyritään edistämään henkilöjuna liikenteen valmiuksia.

Työkalupakki

01 Liikennesuunnittelu

Pitkäjänteinen ja tavoitteellinen liikennesuunnittelu, joka varmistaa toimivan ja paikallähtöisen liikkumisympäristön.

02 Matkaketjuja tukeva suunnittelu

Yhdyspisteiden tunnistaminen ja toiminnallisuuksien ja viestinnän kehittäminen. Yhteistyö Elyn, Seutu+ -palvelujen ja liikennöitsijöiden kanssa.

03 Esteettömyyden huomioiminen

Esteettömyysratkaisut julkisissa tiloissa ja kaduilla ovat erityisen tärkeitä ikääntyvälle väestölle ja liikuntarajoitteisille. Esteettömyyden varmistaminen kattaa esteettömät kulkureitit, riittävät opasteet ja julkisten rakennusten esteettömät sisäänkäynnit.

Kestävän liikkumisen edistäminen

Kärkihankkeen tavoitteena on kehittää kaupungin sisäistä liikenneverkkoa kestävällä tavalla, erityisesti parantamalla joukkoliikennettä, kutsuohjattua palveluliikennettä sekä pyöräilyn ja kävelyn olosuhteita. Tavoitteena on luoda turvallinen, toimiva ja houkutteleva liikkumisympäristö, joka tukee sujuvaa siirtymistä eri kulkumuotojen välillä. Hankkeen kautta varmistetaan, että infrastruktuuri mahdollistaa kestävien liikkumismuotojen käytön ja tekee niistä houkuttelevan valinnan päivittäisessä liikkumisessa.

Laaditaan myös laajemmin elinkeinojen, logistiikan ja saavutettavuuden näkökulmasta teemasuunnitelma ja toimenpidelistaus tarpeellisista toimista ja investoinneista. Näistä investoinneista tai toimenpiteistä ei Uusikaupunki yksin vastaa, mutta suunnitelman avulla voidaan viestiä prioriteeteista, tahtotilasta ja kehityksen toivottavasta suunnasta myös kaupungin ulkopuolelle.

Inspiraatio ja vaikutteet

20 minuutin kaupunki
Mobility as a Service (MaaS)
SUMP-suunnittelu

Soft Mobility viittaa kevyiden ja kestävien liikkumismuotojen edistämiseen sekä pieniin parannuksiin, kuten valaistuksen ja merkintöjen parantamiseen, esteettömyyden edistämiseen risteysalueisiin ja sujuviin reittiyhteyksiin.

Mittarit

- Kaupungin saavutettavuus: Joukkoliikenteen käyttöaste, pyöräilyn ja kävelyn suosion kasvu.
- Liikenteen turvallisuuden parantuminen, onnettomuustilastot
- Logistiikan ja liikenteen sujuvuus: Parannukset mm. kantatien ja sataman liikenteessä.
- Keskustan saavutettavuus 15 ja 30 minuutissa eri kulkumuodoilla arkipäivisin, asukkaiden määrä ja osuus asukkaista (%)

SAAVUTETTAVA

Teemaa ja kärkihanketta tukevat toimenpiteet

Kävelyn ja pyöräilyn tavoiteverkon hankkeistaminen

- Kävelyn ja pyöräilyn tavoiteverkon hankkeet jaetaan osiin ja priorisoidaan. Kullekin verkon parannus- ja peruskorjauskohteelle lasketaan vaadittu aika sekä suuntaa antava budjetti. Ilman selkeää suunnitelmaa ja laskelmia työn eteneminen olisi summittaista.

Liikenteen solmukohtien ja sisääntuloväylien selkeyden ja houkuttelevuuden parantaminen

- Suunnitellaan liikennealueista turvallisia ja helppokäyttöisiä kaikille liikkumismuodoille. Erityisesti jalankulkijoille ja pyöräilijöille kehitetään selkeitä reittejä ja sujuvia siirtymisiä eri kulkumuotojen välillä. Ympäristön viihtyisyyttä ja esteettömyyttä parannetaan lisäämällä houkuttelevia viheralueita, selkeitä liikennemerkeitä ja turvallisia risteysjärjestelyjä, jotka helpottavat niin paikallisten kuin vierailijoiden navigointia.

Pyörämatkailun edistäminen

- Keskitytään erityisesti Eurovelo 10 -reitistöön ja Velhoveden kierrokseen, jotka yhdistävät kaupungin houkuttelevat luonto- ja kulttuurikohteet laajempaan kansainväliseen matkailuverkoston. Panostetaan reittien varrella sijaitsevien palvelujen ja levähdyspaikkojen kehittämiseen, jotta pyöräilijöiden matkailukokemus on sujuva ja houkutteleva niin paikallisille kuin kansainvälisille matkailijoille.

Kestävän liikkumisen markkinointi ja kannusteet

- Tavoitellaan kestävien liikkumistapojen kulkutapaosuuksien kasvua ja samalla terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Kampanjoiden ja tempausten avulla lisätään tietoisuutta kestävästä liikkumisesta. Kannusteet ja asukashaasteet houkuttelevat asukkaita siirtymään kestävästä liikkumisesta osana arkeaan. Toimenpiteillä pyritään tekemään kestävästä liikkumisesta entistä houkuttelevampaa ja helpommin saavutettavia vaihtoehtoja kaikille, myös matkailijat on hyvä huomioida.

Henkilöjunaliikenne

- Henkilöjunaliikenteen edistämisessä keskitytään yhteistyöhön alueellisten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa sekä vaikuttamiseen *henkilöliikenteen* palauttamiseksi. Kaupunki korostaa sen hyötyjä ja mahdollisuuksia osana kestävästä joukkoliikennestä ja elinvoiman kehittämistä, sekä osallistuu aktiivisesti keskusteluihin muiden kuntien ja toimijoiden kanssa edistääkseen matkaketjujen parantamista.

Investointien painotukset

- Panostukset turvalliseen liikenteeseen
- Panostukset kulkuyhteyksien parantamiseen ja siltojen kunnostukset
- Panostukset pysäköintiin, liityntäpysäköintiin, pyöräpysäköintiin ja -katoksiin sekä bussikatoksiin
- Panostukset latausinfraan
- Panostukset esteettömyyden parantamiseen
- Panostukset yritysten toimintaympäristöjen liikenne- ja palveluinfraan
- Panostukset pyörämatkailun kehittämiseen

SUMP -Kestävä liikennejärjestelmä:

- On saavutettavissa ja täyttää kaikkien käyttäjien liikkuvuuden perustarpeet
- Tasapainottaa ja vastaa asukkaiden, yritysten ja teollisuuden matkojen ja kuljetusten erilaisiin vaatimuksiin
- Ohjaa tasapainoista kehitystä ja eri kulku- ja kuljetusmuotojen parempaa integrointia
- Täyttää kestävyysvaatimukset, tasapainotellen taloudellisuutta, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja terveysvaikutuksia ja ympäristön laatua
- Optimoii tehokkuutta ja kustannustehokkuutta
- Hyödyntää tehokkaasti kaupunkitilaa ja olemassa olevaa liikenneinfrastruktuuria ja -palveluja
- Parantaa kaupunkiympäristön houkuttelevuutta, elämänlaatua ja kansanterveyttä
- Parantaa liikenneturvallisuutta
- Vähentää ilman- ja melusaasteita, kasvihuonekaasupäästöjä ja energiankulutusta,
- Edistää Euroopan laajuisen liikenneverkon ja koko Euroopan liikennejärjestelmän yleistä suorituskykyä.

LUMOAVA

Lumoava-teema korostaa elonkirjon - luonnon ja viheralueiden merkitystä osana arkea. Teema painottaa myös luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja kestäväää kaupunkisuunnittelua, jossa viherkertoimet ja kompensatiomallit ovat keskeisiä toimenpiteitä tulevaisuudessa. Kaupungin kehittämisessä huomioidaan ympäristönäkökohdat, ja siniviherverkostoja sekä ekologisia käytäviä kehitetään yhdistämään luonto- ja virkistysalueet osaksi kestäväää ja elinvoimaista kaupunkia. Uudenkaupungin merkittävimmät siniviheralueet ovat laajat metsäalueet, kulttuurihistorialliset maatalousalueet ja saariston merelliset rajapinnat. Lisäksi keskustan arvoympäristöt muodostavat poikkeuksellisen tärkeän osan kaupungin sini-viherrakennetta.

Päätavoitteet

Varmistaa että viher- ja siniverkosto ja ekosysteemipalvelut ovat turvatut

- Kaupunkisuunnittelussa pyritään turvaamaan ekosysteemipalvelut, kuten hiilensidonta, veden puhdistus ja luonnon monimuotoisuus, osana kaupungin elinvoimaisuutta ja kestäväää kehitystä. Tämä tukee kaupungin ilmastotavoitteita ja parantaa asukkaiden elinympäristöä.

Viher- ja siniverkoston arvon ymmärtäminen osana elinympäristöä

- Tavoitteena on varmistaa, että tunnistamme ja arvostamme viher- ja siniverkoston merkityksen osana kestäväää ja terveellistä kaupunkia. Verkostot eivät ainoastaan lisää kaupungin vetovoimaa, vaan myös suojelevat sitä ilmastonmuutoksen vaikutuksilta, parantavat asukkaiden hyvinvointia ja tarjoavat luonnolle elintärkeän elinympäristön.

Työkalupakki

01

Viherkertoimet ja kompensatiomallit

Varmistetaan, että rakennus- ja korjaushankkeissa säilytetään tai luodaan viheralueita sekä korvataan menetettyjä luontoarvoja.

02

Ekosysteemipalveluiden, ekologisten käytävien turvaaminen kaavoituksessa

Varataan kaavoituksessa alueita viljelypalstoille, yhteisöllisille puutarhoille ja lähiruuan tuotannolle, mikä tukee omavaraisuutta ja kestäväää kehitystä. Ekologisten käytävien turvaaminen

03

Osallisuuden lisääminen

Osallistetaan asukkaita luonnonhoitoon, vieraslajien torjuntaa ja toimiin omissa lähiympäristöissään.

Puutarhakaupungin paluu

Puutarhakaupungin paluu -hankkeen tavoitteena on tuoda luonto, viheralueet ja vesistöt entistä lähemmäs kuntalaisten arkea yhdistämällä lähiluonnon, viheralueiden ja vesistöjen suojele nykyaikaiseen suunnitteluun. Vehreät ekologiset käytävät ja yhteisölliset viheralueet kytkevät asuinalueet ja luontokohteet saumattomasti toisiinsa, säilyttäen samalla arvokkaat luontoelementit osana elinympäristöä.

Tavoitteena on luoda kestävä ja luonnonläheinen kaupunki, jossa kaikilla asukkailla on helppo pääsy virkistysalueille ja luontoon. Puutarhakaupungin idea yhdistää vihreyden, käveltävyyden ja yhteisöllisyyden, tehden asuinalueista viihtyisiä ja kutsuvia. Kaupunki- ja maaseutualueet ovat tasapainossa ja täydentävät toisiaan: maaseutu tarjoaa elinvoimaisia virkistysalueita ja paikallisia resursseja, jotka rikastuttavat koko yhteisöä.

Inspiraatio ja vaikutteet

Garden city -suuntaus
Kestävyuden huomioinen kylissä ja maaseutualueilla

Biofiilinen suunnittelu
Näkökulma korostaa Uudenkaupungin arvokasta luontoyhteyttä ja korostaa sen merkitystä osana terveellistä ja viihtyisää elinympäristöä

Mittarit

- Viheralueiden määrä asukasta kohden: Seurataan viheralueiden määrän kehitystä asukaslukua kohti kaupungissa ja sen eri osissa (hehtaareina).
- Luontoreittien ja virkistysalueiden saavutettavuus: Luontoreittien ja virkistysalueiden saavutettavuuden mittaaminen (esim. kuinka moni asuu alle 500 metrin päässä viheralueesta tai luontoreitistä).

Teemaa ja kärkihanketta tukevat toimenpiteet

Lähiluonnon saavutettavuuden parantaminen

- Suunnitellaan ja ylläpidetään luontopolkuja, ulkoilureittejä ja puistoalueita, jotka ovat helposti saavutettavissa asuinalueilta. Tämä tukee ekosysteemipalveluiden hyödyntämistä, kuten mahdollisuuksia viettää aikaa ulkona ja kokea luonnon hyvinvointivaikutukset. Polut ja reitit yhdistävät asuinalueita, kouluja, palveluja ja vapaa-ajan alueita. Priorisointi ja huollon resursointi. Mitkä alueet matkailullisia, mitkä lähivirkistystä.

Vesistöjen kuormituksen vähentäminen:

- Toteutetaan ohjelmia ja toimia, joilla vähennetään vesistöihin kohdistuvaa kuormitusta esimerkiksi jätevesien käsittelyä parantamalla ja hulevesien hallintaa tehostamalla. Kaupunki voi toimia tiedon jakajana ja edistää kestäviä käytäntöjä. Kaupungin hulevesien hallinnan kehittämisessä hyödynnetään luonnonmukaisia menetelmiä, jotka samalla parantavat ekosysteemipalveluja, kuten veden puhdistumista ja biologisen monimuotoisuuden lisääntymistä.

Kohti kansallista kaupunkipuistoa

- Tähdätään suunnitelmallisesti eri toimin ja suunnitelmin valmiuksiin perustaa kansallinen kaupunkipuisto Uuteenkaupunkiin. Kansallinen kaupunkipuisto olisi yhdistävä hanke Juureva ja Lumoava-teemojen välillä.

Osallisuuden lisääminen luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi

- Varataan kaavoituksessa alueita viljelypalstoille, yhteisöllisille puutarhoille ja lähiruoan tuotannolle, mikä tukee omavaraisuutta ja kestäväää kehitystä.

Kestävät luontoinvestoinnit ja ekosysteemipalveluiden hyödyntäminen

- Luontoa ja sen tarjoamia ekosysteemipalveluita, kuten hiilensidontaa, veden puhdistusta ja biodiversiteettiä, käytetään osana kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelmaa. Kestäviä luontoinvestointeja voivat olla esimerkiksi metsien ja kosteikkojen suojelu ja ennallistaminen, joilla voidaan torjua ilmastonmuutosta ja parantaa luonnon kykyä sitoa hiiltä.

Investointien painotukset

- Panostukset hulevesien hallintaan, kosteikkojen rakentaminen tai läpäisevien pintojen perustaminen
- Virkistysalueiden ja virkistysverkostojen, reittien kehittämisen resursointi suunnitelman mukaisesti
- Hallitun hoitamattomuuden mahdollistaminen alue kerrallaan

JUUREVA

Juureva-teema nostaa esiin Uudenkaupungin rikkaan kulttuuriperinnön ja paikallishistorian merkityksen osana kaupungin identiteettiä. Uudenkaupungin kaupunkikuva ja liitosalueiden kulttuuriympäristöt muodostuvat eri aikakausien rakennuksista ja kulttuurihistoriallisesti merkittävistä ympäristöistä, jotka yhdessä luovat kaupungille ainutlaatuisen paikan hengen. Vanhat puutalokorttelit, kylämiljööt, historialliset puistot ja meren läheisyys kertovat kaupungin vaiheista, ja tämän kerroksellisuuden vaaliminen on tärkeää sekä visuaalisesti että historiallisesti.

Päätavoitteet

Paikallisuuden ja kulttuuriympäristöjen arvostus

- Kulttuuriympäristöjen hoito ja kestävä kehittäminen eivät tarkoita vain vanhojen rakennusten ja alueiden suojelemista, vaan myös kaupunkilaisten aktiivista osallistamista, tiedon jakamista ja kulttuuriperinnön elävöittämistä. Kulttuuriympäristöistä huolehtiminen kasvattaa lisäksi alueiden taloudellista arvoa.

Kulttuuriympäristöt matkailun vetonauloina

- Kulttuuriympäristöjä vaalitaan osana paikallisidentiteettiä, mikä tukee kestävästä kehitystä ja lisää kaupunkilaisten hyvinvointia. Lisäksi nämä kulttuuriympäristöt toimivat matkailun kehittämisen vetovoimatekijöinä. Kulttuuriperinnön arvot ja paikallinen identiteetti huomioidaan uuden rakentamisen suunnittelussa, jotta uudet rakennukset sopivat yhteen vanhan rakennuskannan kanssa.

Työkalupakki

01 Kokonaisvaltainen suunnittelu

Historiallinen kaupunki ei muodostu vain yksittäisistä rakennuksista, vaan laajempina ympäristöinä, joihin kuuluvat rakennettu ympäristö, infrastruktuuri, viheralueet, vesistöt, sekä sosiaalinen ja kulttuurinen toiminta.

02 Historiallinen kestävä kaupunki

Historialliset kaupungit ovat lähtökohtaisesti kestäviä monilla eri tavoilla. Kestävät ratkaisut on tehtävä historiallisessa ympäristössä hyvin paikkalähtöisesti. Kaikki ratkaisut eivät käy kaikkiin taloihin tai pihapiireihin.

03 Kulttuuriympäristöjen kartoitus ja digitalisointi

Kulttuuriympäristöjen kattava kartoitus, inventoinnit ja dokumentointi on tärkeä osa niiden suojeleminen ja kehittämistä.

Kulttuuriympäristötiedon tuottaminen ja ohjeistuksen lisääminen

Uudenkaupungin kulttuurihistoriallisesti merkittävien kohteiden hoito vaatii suunnitelmallista ja pitkäjänteistä työtä. Kaupunki laatii oppaita ja koulutusmateriaaleja tukemaan kiinteistöjen omistajia ja käyttäjiä perinteisessä ja kestävässä kunnostustyössä. Tämä auttaa säilyttämään kulttuuriarvot samalla, kun mahdollistetaan rakennusten nykyaikaistaminen.

Kaavoituksessa ja rakennustapaohjeissa painotetaan erityisesti kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden ja RKY-alueiden suojeleminen sekä niiden hoitosuunnitelmien laatimista. Rakennustapaohjeissa huomioidaan perinteiset rakennustavat, jotta uusien rakennusten ja peruskorjausten myötä alueiden autenttisuus säilyy.

Kaupunki toimii omalla toiminnallaan myös esimerkkinä: paikallishistoriaa ja kulttuuriperintöä nostetaan esiin osana kaupungin vetovoimaa ja identiteettiä.

Inspiraatio ja vaikutteet

Slow city
Adaptive Reuse (Sopeuttava uudelleenkäyttö)
Cultural Heritage Tourism (Kulttuuriperintömatk.)
Historic Urban Landscape (HUL) suosituksukset

Genius Loci - Paikan henki korostaa paikallisen identiteetin merkitystä ja kulttuuriperintöä, ja sen säilyttäminen tukee kaupungin juurevuutta ja omaleimaisuutta.

Mittarit

- Kulttuuriympäristöissä järjestettävien tapahtumien määrä: Paikallisten perinteiden ja tapahtumien määrä ja osallistujamäärät. Kylätapahtumat, puistotapahtumat jne.
- Kulttuuriympäristöjen säilyminen: Rakennusten kunnostusaste ja käyttö.

JUUREVA

Teemaa ja kärkihanketta tukevat toimenpiteet

Maisemakulttuurikohteiden ja puistojen aktiivinen hoito

- Puistot ja kulttuurimaisemat otetaan huomioon kaupunkisuunnittelussa, ja niiden suojelua ja hoitoa tehostetaan. Historialliset puistot ja maisemat ovat tärkeä osa kaupunkikuvan jatkuvuutta. Arvostetuiksi puistoiksi voidaan Uudessakaupungissain mieltää Vallinmäki, Rauhanpuisto sekä Myllymäki, Itätullin tori ja Ruokolanjärven alue. Perinteisiä virkistysympäristöjä vaalitaan myös niiden maisemallisten arvojen vuoksi. Paikallisesti arvostetut kulttuurimaisemat nostetaan teemakartalle. Ylläpidon laatuvaatimukset tulisi olla suhteessa kohteen arvoon.

Kulttuuriympäristöjen retkikartta

- Tuotetaan kotisivuille ja karttapalveluun tietoa Uudenkaupungin merkittävimmistä kulttuuriympäristöistä ja rakennuksista. Tuodaan helposti saataville tietoa kaupungin kulttuuriperinnöstä ja opastetaan niin asukkaita kuin vierailijoita tutustumaan paikalliseen historiaan. Tavoitteena myös juurimatkailun edistäminen koko kaupungin alueella. Digitaalisten ratkaisujen avulla kulttuuriperintökohteet tuodaan lähemmäksi asukkaita ja matkailijoita, ja niiden arvoa voidaan esitellä laajemmin.

Merellisten rakennettujen kulttuuriympäristöjen esiintuominen

- Kaupunginlahden ranta ulkoilmanäyttelyineen on oiva esimerkki merellisen kulttuuriympäristön hyödyntämisestä. Laaditaan lista erityisesti merellisistä rakennetun kulttuuriympäristön ja maisemien kohteista ja hyödynnetään niitä myös matkailussa ja markkinoinnissa. Pyhämaan telakanranta, Putsaari, Vasikmaan kalastajatila, Purjehdusseuran paviljonki, Kuusiston saari, kalastajakylä Pyhämaan Pitkäluodossa ovat esimerkkejä.

Kohti Unesco-statusta?

- Tutkitaan ja keskustellaan edellyksistä ja sen vaatimista ponnistuksista ja linjauksista - jos tavoitteena on tavoitella Unescon tunnustusta historialliselle keskustalle ainutkertaisena Pohjoismaisena esimerkkinä empire-ajan (1800-luvun) kokonaisuudesta.

Investointien painotukset

- Kunnan omien kulttuurihistoriallisten rakennusten, pihapiirien ja katutilojen kunnostus
- Panokset jotka kohdentuvat maisemallisesti arvokkaiden puistojen ja virkistysaluiden kunnostukseen

HUOMI!

Investoinnit jotka kohdistuvat kulttuurihistoriallisesti arvostettuihin ympäristöihin, vaativat enemmän aikaa suunnittelulle, vaihtoehtojen laadinnalle, vuoropuhelulle sekä valinnoille.

10 porrasta

Suunnittele ihmisten ehdoilla, huomioiden kohtaamispaikat, palvelut ja julkiset tilat, jotka tekevät alueista viihtyisiä ja toiminnallisia. Ota huomioon käytön joustavuus - eri ryhmien tarpeiden huomioiminen on avain elinvoimaisuuteen.

Tue alueellista omavaraisuutta: varmista, että useimmat asukkaat voivat hoitaa päivittäiset asiansa ja löytää palvelut 20 minuutin kävely- tai pyöräilyetäisyydellä. Tämä parantaa elämänlaatua ja vähentää liikkumistarvetta, samalla vahvistaen paikallisyhteisöjä.

Luo tasapainoisia ja yhteisöllisiä asuinalueita, joissa elämänrytmi on samalla aktiivinen ja stressitön. Asukkaiden elinkaaren tukeminen joustavilla asumisratkaisuilla sekä lähiluonnon saavutettavuuden varmistaminen tukee tätä.

Kehitä inhimillistä mittakaavaa ja tiivistä kaupunki- ja kylärakennetta, joka luo kodikkaita ja toiminnallisia ympäristöjä. Vältä suuria rakenteita ja keskity joustaviin ja yhteisöllisiin ratkaisuihin asumisen ja palveluiden järjestämisessä.

Hyödynnä teknologiaa ja digitalisaatiota luodaksesi sujuvia ja käyttäjäystävällisiä liikkumispalveluja, jotka yhdistävät eri kulkumuodot yhdeksi saumattomaksi matkaketjuksi. Lisää liikettä arkeen ja tue omin voimin kulkemista.

Suunnittele liikennejärjestelmä kestävän liikkumisen ja saavutettavuuden ympärille, keskittyen erityisesti joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen. Infrastruktuuri ja reitit on suunniteltava vastaamaan kestävän kehityksen tavoitteita.

Yhdistä kaupunkialueet luontoon luomalla viher- ja siniverkostoja, jotka yhdistävät kaupungin, asuinalueet ja luonnonalueet toisiinsa. Tämä parantaa niin ekologista kestävyyttä kuin asukkaiden hyvinvointia.

Tue maaseutualueiden kestävää kehitystä edistämällä ratkaisuja, jotka parantavat ympäristöystävällisyyttä, paikallista omavaraisuutta ja edistävät paikallisia ekosysteemipalveluihin tukeutuvia kestäviä palveluja ja tuotteita sekä luonnon monimuotoisuuden suojelua.

Hyödynnä paikallista kulttuuriperintöä matkailu- ja elinkeinoelämän kehittämisessä. Tuo esille kaupungin historialliset kohteet ja kulttuuritapahtumat vetovoimatekijöinä niin asukkaille kuin matkailijoille.

Säilytä ja kunnosta vanhoja rakennuksia ja infrastruktuuria uusien käyttötarkoitusten kautta. Tämä tukee kestävyyttä ja vahvistaa kaupungin kulttuuri-identiteettiä pitkällä aikavälillä.